

Referat

Til stede:

Arbeidsdepartementet v/ Christiane Sørby Hansen

Justisdepartementet v/ Kristin Ryan

Barne-, likestilling-, og inkluderingsdepartementet v/ Juliet Namuli
Birabwa Haveland

Helse- og omsorgsdepartementet v/ Sjur Øverbø Andersen

Kommunal- og regionaldepartementet v/ Per-Erik Torp

Kunnskapsdepartementet v/ Eva M. Sibbern, Tomas Øvergaard, Anne-
Brit Udahl

Utenriksdepartementet v/ Tine Mørch Smith, Hege Røttingen, Anne
Merchant, Therese Evensen, Sandra Hamilton, Ingvild Bartels

Norad v/ Randi Lotsberg

Amnesty v/ Beate Ekeløve-Slydal

Innvandrerne Landsorganisasjon v/ Ana Lopez Taylor

Norsk senter for menneskerettigheter v/ Vibeke Musæus

ICJ- Norge v/ Sofie Grøntvedt Railo, Hege Orefellen

Møtedato: 20.4.2010

Møteleder: Tine Mørch Smith, Hege Røttingen, Ingvild Bartels

Referent: Ingvild Bartels og Hege Røttingen, Seksjon for MR og demokrati

Dato: 23.4.2010

Åpent møte om utkast til Norges 5. rapport til FNs komité for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK)

Møtet ble ledet av avd. dir. Tine Mørch Smith, seniorrådgiver Hege Røttingen og rådgiver Ingvild Bartels.

Innledningsvis redegjorde Smith for rapporteringsprosessen, samt sammenhengen med UPR-prosessen. Frist for innspill fra sivilt samfunn til utkastet til Norges 5. ØSK rapport er 7. mai 2010. Norges rapport skal leveres FN 30. juni 2010. Sekretariatet for ØSK komiteen har opplyst at det

for tiden er stor restanse. Det kan derfor ta 1-2 år fra innlevering av ØSK rapporten til Norge mottar komiteens oppfølgingsspørsmål (List of issues).

Røttingen redegjorde kort for regjeringens holdning til den valgfrie protokoll om individklagerett til ØSK som ble vedtatt i 2008. Norge sluttet seg ikke til protokollen da den ble lagt ut for signering i september 2009. Hun viste til Norges respons til arbeidsgruppen for UPR 8. mars d.å der det heter at: *“Norway will consider the possibility of signing and ratifying the protocol after having completed a study of its legal implications. The study is expected to be completed within a year”*.

UD har fått innspill fra sivilt samfunn, både NGO-miljøet og academia, i arbeidet med utforming av mandat for utredningen, og regner med å kunne ferdigstille mandatet for foreleggelse for relevante departementer. Det tas sikte på at utredningen skal leveres innen 8. mars 2011.

Røttingen fremhevet den gode kontakten mellom UD og det sivile samfunn i arbeidet med ØSK-rapporten, og understreket at UD ønsker å fortsette i dette sporet. Utkast til rapport har blitt sendt bredt ut i forkant av møtet for å gi anledning til innspill. På denne måten har UD ønsket å legge til rette for en reell utveksling av synspunkter og innspill fra sivilt samfunn før rapporten ferdigstilles. Det er anledning til å komme med muntlige innspill til rapportutkastet i møtet. For første gang er all relevant informasjon knyttet til ØSK-rapportering lagt ut på internett, også interdepartementale møtereferat. Utkast til Norges 5. rapport skal også legges ut.

Bartels informerte om adgangen for sivilt samfunn og Norsk senter for menneskerettigheter, som Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, til å levere alternative rapporter/skyggerapporter til Norges statsrapport til ØSK komiteen. Komiteens sekretariat opplyser at frist for alternative rapporter er tre til fire uker før den sesjonen Norges statsrapport skal behandles i. For eksempler på alternative rapporter kan man se på rapporteringene til andre land, feks Storbritannia og Colombia. Komiteen setter generelt pris på konkret informasjon knyttet til de enkelte rettighetene, med kildehenvisninger. Informasjonen bes fulgt opp med forslag og anbefalinger for komiteens oppfølgingsspørsmål til Norge (List of issues) og komiteens anbefalinger etter eksaminasjonen av Norge, (Concluding observations).

Spørsmål om alternativ rapport kan rettes til ØSK-sekretariatet:

V/Susan Mathews

*Secretary a.i, Committee on Economic, Social and Cultural Rights,
Treaties Branch*

Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)
Palais Wilson, Office 1-025
SMathews@ohchr.org

Mailing Address:
United Nations Office at Geneva
8-14 avenue de la Paix
1211 Genève, Switzerland
phone: 0041-22-917 91 54
fax: 0041-22-917 90 08

Smith ga deretter ordet til de representerte departementene, slik at de kunne orientere om sitt arbeid med ØSK-rapporten.

Kunnskapsdepartementet har blant annet gjort rede for retten til gratis opplæring i rapporten. KRL-faget er revidert og det er kommet ny læreplan for RLE-faget som understreker at opplæringen skal gis på en objektiv og pluralistisk måte. Kunnskapsdepartementet har også bidratt med tekst under artikkel 11 om en tilfredstillende levestandard og artikkel 15 om kultur. Departementet ser behov for noe mer tekst i rapporten om minoritetsspråklige elever i forhold til frafall i videregående skole og asylsøkerbarns rett til opplæring i praksis.

Helse-og omsorgsdepartementet har bl.a. bidratt med tekst under artikkel 12 om retten til helse, herunder retten til øyeblikkelig og nødvendig helsehjelp for illegale immigranter, i tillegg til tekst om hygiene og retten til vann under artikkel 11.

Justisdepartementet har satt inn referanser til andre nylig avgitte internasjonale rapporter som SP- og CERD- rapporten i teksten på sine fagområder for å unngå dobbeltbehandling. Justisdepartementet har blant annet bidratt med tekst på innvandringsfeltet, om bolig, helsetilbud og skole for innvandrere og situasjonen for enslige mindreårige asylsøkere.

Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet har bidratt med tekst om ikke-diskriminering, om barn, eldre, funksjonshemmede, og homofiles situasjon. Departementet holder for tiden også på med Norges neste rapport til CEDAW som skal leveres i september 2010. Enkelte tema i ØSK rapporten vil bli mer utførlig omtalt i CEDAW rapporten.

Arbeidsdepartementet har skrevet tekst om retten til arbeid i artikkel 6 og om artikkel 7, 8, 9 og 11. Departementet har bl.a. gjort rede for arbeidsmarkedspolitikken, NAV-reformen, sosial dumping, oppsigelsesvern, økonomisk sosialhjelp, handlingsplan mot fattigdom og kvalifiseringsprogrammet.

Kommunaldepartementet har skrevet om retten til bolig, bostedsløshet, utkastelser og leietakeres rettsvern.

Alle departementene inviterte til innspill fra sivil samfunn og opplyste at de vil ta innspillene med seg i det videre arbeidet med rapporten.

Innvandrerne Landsorganisasjon (INLO) er opptatt av jobbsituasjonen for innvandrere i Norge og deres pensjonsrettigheter. Reglene for botid i Norge i forbindelse med pensjon kan slå uheldig ut for innvandrere, særlig kvinner. Stønaden som gis i forbindelse med introduksjonsprogrammet til personer mellom 18-25 år er for lav og rammer særlig kvinner. INLO mener at det er aldersdiskriminering. Kravet om fire års utdanning eller arbeidserfaring i Norge i forbindelse med familieetablering er uheldig. Enslige, mindreårige asylsøkere rammes av regjeringens innstramminger på innvandringsfeltet. Barna blir gående i en ventesituasjon og kan bli sendt tilbake til omsorgssentre i hjemlandet. Frafall i videregående skole er særlig et problem for innvandrerungdom. Barn av foreldre som ikke kan bevise sin identitet kan få problemer med statsborgerskap. Migrasjonsminner er samtidshistorie og Mangfoldsåret har bidratt positivt til økt oppmerksomhet om innvandrerkultur. Tiltak i regi av frivillige organisasjoner har bidratt til bedre kunnskap i innvandremiljøer om feks forbudet mot tvangsekteskap, men det er også behov for mer generell rådgivning, særlig til innvandrerkvinner.

Amnesty understreket at det er viktig at det opplyses at Norge har et kjønnsdelt arbeidsmarked. Nye studier om domsavsigelser i ulike rettsinstanser i voldtektssaker bør omtales. Situasjonen for barn i fengsel må nevnes spesielt. Tekst om refleksjonsperiode for ofre for menneskehandel bør presiseres slik at forskjellen på refleksjonsperiode og oppholdstillatelse tydeliggjøres. Mange asylsøkerforeldre tør ikke sende barna på skolen til tross for retten til utdanning. Denne forskjellen på teori og praksis bør omtales. Kritikken mot kjønnsnøytrale krisesentre bør også tas med. Amnesty benyttet også anledningen til å rose UD for en åpen og inkluderende prosess i forbindelse med ØSK-rapporteringen.

Avd. dir. Smith takket for innspillene og sa at det er viktig at sivil samfunn bidrar til å klargjøre hvor utfordringene ligger. Røttingen roste departementene for å være modige i omtalen av problematiske områder. Teksten i rapportutkastet er lang så Utenriksdepartementet vil gjerne ha innspill til kutt. Sivil samfunn og departementene ble også oppfordret til å nevne områder der det er behov for mer statistikk og kunnskap.

Smith avsluttet med å opplyse at Utenriksdepartementet om kort tid vil invitere til et oppfølgingsmøte om UPR-prosessen og takket for oppmøtet.